

Svensk författningssamling

Förordning om invasiva främmande arter

SFS 2018:1939

Publicerad
den 30 november 2018

Utfärdad den 22 november 2018

Regeringen föreskriver följande.

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om invasiva främmande arter. Den kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

Förordningen är meddelad med stöd av

- 8 kap. 4 § miljöbalken i fråga om 10 och 19 §§, 22 § första stycket, 26 §, 27 § första stycket, 28 § första stycket, 35 § första stycket, 39 §, 46 § första stycket, 48 §, 49 § första stycket, 50 § och 51 § första stycket,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 9 § första stycket och 55 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ordförklaringar

2 § Ord och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i förordning (EU) nr 1143/2014.

3 § Med *den ansvariga myndigheten* avses i denna förordning

1. Naturvårdsverket i fråga om arter som lever på land, och
2. Havs- och vattenmyndigheten i fråga om arter som lever i vatten.

4 § I denna förordning avses med

unionsförteckningen: den förteckning över invasiva främmande arter av unionsbetydelse som avses i artikel 4 i förordning (EU) nr 1143/2014, och
den nationella förteckningen: den förteckning över invasiva främmande arter av medlemsstatsbetydelse för Sverige som bestäms enligt denna förordning.

Riskbedömning

5 § Den ansvariga myndigheten ska göra de riskbedömningar som behövs enligt artikel 5.2 andra stycket i förordning (EU) nr 1143/2014.

När en riskbedömning görs ska den ansvariga myndigheten ge berörda myndigheter tillfälle att yttra sig.

6 § Om en riskbedömning visar att en art bör tas upp i unionsförteckningen, ska den ansvariga myndigheten lämna riskbedömningen till regeringen tillsammans med uppgifter om

1. hur kriterierna i artikel 4.3 i förordning (EU) nr 1143/2014 uppfylls, och

2. hur ett upptagande i unionsförteckningen är förenligt med Världshandelsorganisationens (WTO:s) avtal om sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS-avtalet).

Innan uppgifter enligt första stycket 2 lämnas till regeringen ska den ansvariga myndigheten ge Kommerskollegium tillfälle att yttra sig.

Förbud och undantag för arter i unionsförteckningen

7 § Bestämmelser om förbud som avser invasiva främmande arter i unionsförteckningen finns i artikel 7.1 i förordning (EU) nr 1143/2014.

I samma förordning finns det bestämmelser om att det trots förbuden är möjligt att

1. ge tillstånd till viss hantering av sådana arter (artiklarna 8 och 9),
2. i enlighet med beslutade hanteringsåtgärder hantera sådana arter som omfattas av ett beslut om att avstå från utrotning och sådana arter som konstaterats ha stor spridning (artiklarna 18 och 19), och
3. under särskilda förutsättningar ha sådana arter som sällskapsdjur eller kommersiellt hantera sådana arter (artiklarna 31 och 32).

Tillstånd till viss hantering av arter i unionsförteckningen

8 § Den ansvariga myndigheten

1. får ge tillstånd som avses i artiklarna 8.1 och 9.1 i förordning (EU) nr 1143/2014,
2. får återkalla ett sådant tillstånd enligt artikel 8.5 i förordningen, och
3. ska offentliggöra information om givna tillstånd enligt artikel 8.7 i förordningen.

9 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter om verkställigheten av 8 §.

Myndigheten ska ge Tullverket tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

10 § Om ett tillstånd enligt 8 § 1 har återkallats eller löpt ut eller om verksamhetsutövaren bryter mot ett villkor i tillståndet, får länsstyrelsen besluta att delar av eller hela exemplar av ett djur, en växt eller en organism som omfattas av tillståndet ska avlivas, förstöras eller hanteras på något annat sätt som förhindrar introduktion eller begränsar spridning av arten.

Om beslutet inte följs, får länsstyrelsen se till att det verkställs på verksamhetsutövarens bekostnad.

Nödåtgärder i fråga om arter som inte finns i unionsförteckningen

11 § Om det i fråga om en art som inte finns i unionsförteckningen uppkommer en sådan situation som avses i artikel 10.1 i förordning (EU) nr 1143/2014, ska den ansvariga myndigheten underrätta regeringen och föreslå vilka nödåtgärder i form av förbud enligt artikel 7 i samma förordning som bör gälla för arten.

12 § Den ansvariga myndigheten ska underrätta Europeiska kommissionen och Europeiska unionens medlemsstater enligt artikel 10.2 och göra den riskbedömning som krävs enligt artikel 10.3 i förordning (EU) nr 1143/2014.

13 § Om en art som avses i 11 § inte kan tas upp i unionsförteckningen men situationen i övrigt är sådan att nödgärder bör vidtas, ska den ansvariga myndigheten

1. i underrättelsen till regeringen informera om detta, och
2. vidta de åtgärder som behövs för att arten ska kunna tas upp i den nationella förteckningen.

Arter som bör tas upp i den nationella förteckningen

14 § Den ansvariga myndigheten ska till regeringen föreslå

1. de arter som bör tas upp i den nationella förteckningen och vad som bör gälla för dem, och
2. de arter i den nationella förteckningen som bör omfattas av ett utökat regionalt samarbete enligt artikel 11 i förordning (EU) nr 1143/2014.

För varje art som föreslås enligt första stycket 1 ska den ansvariga myndigheten göra en riskbedömning motsvarande den som avses i artikel 5.1 i förordning (EU) nr 1143/2014. Myndigheten ska redovisa skälen för att bedöma arten som en invasiv främmande art och för att ta upp den i den nationella förteckningen.

För förslag om vad som ska gälla för en art ska det finnas en konsekvensutredning och en bedömning av förslaget förenlighet med Världshandelsorganisationens (WTO:s) avtal om sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS-avtalet).

15 § Innan den ansvariga myndigheten föreslår vad som ska gälla för en art som bör tas upp i den nationella förteckningen ska myndigheten ge

1. Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk och andra berörda myndigheter tillfälle att yttra sig, och
2. Sametinget tillfälle att yttra sig, om förslaget kan antas ha betydelse för rennäringen eller samisk kultur.

I 5 § förordningen (1994:2029) om tekniska regler finns bestämmelser om skyldighet att samråda med Kommerskollegium om utformningen av en teknisk regel, när det kan finnas risk för att regeln får handelshindrande verkningar.

16 § Om en skogsträdart som används för virkesproduktion bör tas upp i den nationella förteckningen eller omfattas av ett utökat regionalt samarbete, ska

1. Skogsstyrelsen ta fram ett förslag om vad som ska gälla för den arten på mark som omfattas av skogsvårdslagen (1979:429) och lämna förslaget till den ansvariga myndigheten, och
2. den ansvariga myndigheten i sitt förslag till regeringen också redovisa Skogsstyrelsens förslag, eventuella skillnader mellan myndigheternas förslag och skälen för förslagen.

Arters spridningsvägar

17 § Den ansvariga myndigheten ska vidta de åtgärder i fråga om arters spridningsvägar som krävs enligt artikel 13 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Innan myndigheten beslutar att anta eller ändra en handlingsplan för en arts spridningsvägar ska myndigheten ge

1. Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk och andra berörda myndigheter tillfälle att yttra sig, och
2. Sametinget tillfälle att yttra sig, om handlingsplanen kan antas ha betydelse för rennäringen eller samisk kultur.

Bestämmelser om allmänhetens deltagande finns i artikel 26 i förordning (EU) nr 1143/2014. Bestämmelser om strategiska miljöbedömningar finns i 6 kap. miljöbalken och i miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Övervakningssystem

18 § Den ansvariga myndigheten ska se till att det för arter i unionsförteckningen finns ett sådant övervakningssystem som avses i artikel 14 i förordning (EU) nr 1143/2014.

19 § Om en statlig förvaltningsmyndighet eller kommun som ansvarar för eller utför miljöövervakning får kännedom om att en art i unionsförteckningen finns i miljön, ska myndigheten eller kommunen skyndsamt underrätta den ansvariga myndigheten.

Offentliga kontroller

20 § Livsmedelsverket ska utföra de kontroller som avses i artikel 15.2 i förordning (EU) nr 1143/2014 i fråga om de kategorier av varor som

1. är levande animaliska livsmedel för omedelbar konsumtion, eller
2. ska anmälas till Livsmedelsverket enligt föreskrifter meddelade med stöd av denna förordning eller enligt nödgärder som regeringen har beslutat om enligt artikel 10.1 i förordning (EU) nr 1143/2014.

21 § Statens jordbruksverk ska utföra de kontroller som avses i artikel 15.2 i förordning (EU) nr 1143/2014 i fråga om de kategorier av varor som

1. är föremål för växtskyddskontroll eller veterinär gränskontroll inför import, eller
2. ska anmälas till Jordbruksverket enligt föreskrifter meddelade med stöd av denna förordning eller enligt nödgärder som regeringen har beslutat om enligt artikel 10.1 i förordning (EU) nr 1143/2014.

22 § Livsmedelsverket och Statens jordbruksverk får i samband med kontroll enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1143/2014 hålla kvar en art som

1. finns i unionsförteckningen, eller
 2. omfattas av nödgärder som regeringen beslutat.
- När Livsmedelsverket eller Jordbruksverket håller kvar en art ska myndigheten utan dröjsmål underrätta den ansvariga myndigheten.

23 § När oförtullade arter som omfattas av införselförbud enligt artikel 7 i förordning (EU) nr 1143/2014 hålls kvar, ska Tullverket utan dröjsmål underrätta

1. Livsmedelsverket och Statens jordbruksverk enligt den fördelning av kontrollansvar som följer av 20 och 21 §§, och
2. den ansvariga myndigheten.

24 § Oförtullade levande djur som hålls kvar på grund av att de omfattas av införselförbud enligt artikel 7 i förordning (EU) nr 1143/2014 ska förvaras i en anläggning som är godtagbar från djurskyddssynpunkt och som är utformad och hålls i sådant skick att djuret inte kan slippa ut eller reproducera sig.

25 § Oförtullade växter och organismer som hålls kvar på grund av att de omfattas av införselförbud enligt artikel 7 i förordning (EU) nr 1143/2014 ska förvaras på en plats som är lämplig för växten eller organismen och som

är inrättad så att frö, sporer eller livskraftiga delar inte kan slippa ut eller reproducera sig.

26 § Livsmedelsverket och Statens jordbruksverk får i samband med kontroll eller kvarhållande på ägarens bekostnad besluta om och verkställa åtgärder för att förhindra introduktion eller begränsa spridning av en art som

1. finns i unionsförteckningen, eller
2. omfattas av nödåtgärder som regeringen beslutat.

Åtgärderna kan avse förstöring, avlivning, avvisning eller annat som behövs för att förhindra introduktion eller begränsa spridning.

27 § Livsmedelsverket får i fråga om de kategorier av varor som är levande animaliska livsmedel för omedelbar konsumtion meddela föreskrifter för genomförande av offentlig kontroll enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1143/2014 samt om avgifter för dessa kontroller.

Livsmedelsverket ska ge de ansvariga myndigheterna, Statens jordbruksverk och Tullverket tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

28 § Statens jordbruksverk får i fråga om andra kategorier av varor än levande animaliska livsmedel för omedelbar konsumtion meddela föreskrifter för genomförande av offentlig kontroll enligt artikel 15 i förordning (EU) nr 1143/2014 samt om avgifter för dessa kontroller.

Jordbruksverket ska ge de ansvariga myndigheterna, Livsmedelsverket och Tullverket tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

Anmälan och information när en invasiv främmande art upptäcks

29 § När en invasiv främmande art som finns i unionsförteckningen upptäcks, ska den ansvariga myndigheten fullgöra den anmälnings- och informationsskyldighet som följer av artikel 16.2 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Utrotningsåtgärder

30 § Länsstyrelsen ska besluta om utrotningsåtgärder som avses i artikel 17.1 i förordning (EU) nr 1143/2014 för arter som

1. finns i unionsförteckningen, eller
2. omfattas av nödåtgärder som regeringen beslutat enligt artikel 10.1 i den förordningen.

Länsstyrelsen får överlåta åt en kommun som begär det att besluta om sådana åtgärder inom kommunen.

31 § Länsstyrelsen ska ansvara för att utrotningsåtgärderna verkställs och underrätta den ansvariga myndigheten om åtgärderna.

Länsstyrelsen får överlåta åt en kommun som begär det att ansvara för verkställighet inom kommunen och underrätta den ansvariga myndigheten om åtgärderna.

32 § Den ansvariga myndigheten ska övervaka att utrotningen är effektiv enligt artikel 17.3 i förordning (EU) nr 1143/2014 och vid behov se till att åtgärderna samordnas nationellt.

33 § Om det behövs för effektiv utrotning på nationell nivå, får den ansvariga myndigheten besluta att överta länsstyrelsens ansvar enligt 30 och 31 §§.

34 § Den ansvariga myndigheten ska fullgöra den anmälnings- och informationsskyldighet som följer av artikel 17.1 och 17.4 i förordning (EU) nr 1143/2014.

35 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter om metoder för att utrota invasiva främmande arter.

Myndigheten ska ge Statens jordbruksverk tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

Möjlighet att inte utrota arter som finns i unionsförteckningen

36 § Om den ansvariga myndigheten bedömer att en art som finns i unionsförteckningen inte bör utrotas på grund av sådana förhållanden som avses i artikel 18.1 i förordning (EU) nr 1143/2014, ska myndigheten underätta regeringen om detta och i övrigt vidta de åtgärder och fatta de beslut som krävs enligt artikeln.

Arter i unionsförteckningen med stor spridning i Sverige

37 § Den ansvariga myndigheten ska identifiera vilka arter i unionsförteckningen som har stor spridning i Sverige i enlighet med artikel 19.1 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Hanteringsåtgärder för arter i unionsförteckningen

38 § Om en art i unionsförteckningen inte ska utrotas enligt 36 § eller har stor spridning i Sverige, ska den ansvariga myndigheten

1. utreda vilka hanteringsåtgärder som krävs enligt artikel 18.4 eller 19.1–19.3 i förordning (EU) nr 1143/2014,

2. lämna motiverade och konsekvensutredda författningsförslag till regeringen i fråga om hanteringsåtgärder som förutsätter ny eller ändrad reglering i lag eller förordning, och

3. besluta om de hanteringsåtgärder som inte förutsätter ny eller ändrad reglering i lag eller förordning.

39 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter om

1. inneslutningsåtgärder som ska vidtas i fall som avses i artikel 18.4 i förordning (EU) nr 1143/2014, och

2. hanteringsområden och hanteringsåtgärder enligt artikel 19 i samma förordning för arter som finns i unionsförteckningen och har stor spridning i Sverige.

40 § Innan den ansvariga myndigheten lämnar förslag eller beslutar enligt 38 § eller meddelar föreskrifter enligt 39 § ska myndigheten ge

1. Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk och andra berörda myndigheter tillfälle att yttra sig, och

2. Sametinget tillfälle att yttra sig, om beslutet eller förslaget kan antas ha betydelse för rennäringen eller samisk kultur.

Bestämmelser om allmänhetens deltagande finns i artikel 26 i förordning (EU) nr 1143/2014. Bestämmelser om strategiska miljöbedömningar finns i 6 kap. miljöbalken och i miljöbedömningsförordningen (2017:966).

41 § Den ansvariga myndigheten ska i ett hanteringsprogram redovisa de hanteringsåtgärder som till följd av 38 och 39 §§ gäller för en art. Programmet ska hållas aktuellt.

42 § Länsstyrelsen ska se till att beslutade hanteringsåtgärder vidtas, om inte annat anges i beslutet eller i föreskrifter som gäller hanteringen.

Länsstyrelsen får överlåta åt en kommun som begär det att se till att beslutade hanteringsåtgärder vidtas inom kommunen.

43 § I fråga om hanteringsåtgärder på mark som omfattas av skogsvårdslagen (1979:429) och som gäller skogsträdarter som används för virkesproduktion ska

1. det som sägs i 38–41 §§ om den ansvariga myndigheten och det som sägs i 42 § om länsstyrelsen i stället gälla Skogsstyrelsen, och

2. det som sägs i 40 § första stycket 1 om Skogsstyrelsen i stället gälla den ansvariga myndigheten.

Information om spridningsrisk

44 § Den ansvariga myndigheten ska fullgöra de skyldigheter i fråga om underrättelser och information som följer av artikel 19.5 i förordning (EU) nr 1143/2014. Om det finns en betydande risk att spridningen av en art påverkar Norge, ska Norge underrättas.

Återställandeåtgärder

45 § Länsstyrelsen ska vidta de återställandeåtgärder som krävs enligt artikel 20 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Länsstyrelsen får överlåta åt en kommun som begär det att vidta återställandeåtgärder inom kommunen.

46 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter om åtgärder för att återställa skadade ekosystem enligt artikel 20 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Myndigheten ska ge Statens jordbruksverk tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

Sällskapsdjur som finns i unionsförteckningen

47 § I fråga om ett sällskapsdjur av en art som finns i unionsförteckningen, ska den ansvariga myndigheten fullgöra den informationsskyldighet som följer av artikel 31.2 i förordning (EU) nr 1143/2014. Informationen ska också riktas till den som utan att vara ägare är djurhållare.

48 § Länsstyrelsen ska besluta att ett sällskapsdjur av en art som finns i unionsförteckningen ska avlivas eller hanteras på något annat sätt som förhindrar introduktion eller begränsar spridning, om ägaren inte kan

1. säkerställa att de villkor för att hålla djuret som anges i artikel 31.1 i förordning (EU) nr 1143/2014 uppfylls, eller

2. överlämna djuret enligt artikel 31.3 och 31.4 i samma förordning.

Om beslutet inte följs, får länsstyrelsen se till att det verkställs på ägarens bekostnad.

49 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter om att hålla sällskapsdjur med anledning av artikel 31 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Myndigheten ska ge Statens jordbruksverk tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

50 § Om ett exemplar eller en del av ett exemplar av en art i unionsförteckningen har reproduktionsförmåga och lagras kommersiellt med stöd av artikel 32 i förordning (EU) nr 1143/2014 och den som lagrar inte kan säkerställa att kraven i den artikeln följs, ska länsstyrelsen besluta att exemplaret eller delen ska avlivas, förstöras eller hanteras på något annat sätt som förhindrar introduktion eller begränsar spridning.

Om beslutet inte följs, får länsstyrelsen se till att det verkställs på lagerinnehavarens bekostnad.

51 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter om att hålla lager med anledning av artikel 32 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Myndigheten ska ge Statens jordbruksverk tillfälle att yttra sig innan föreskrifterna meddelas.

Rapportering till Europeiska kommissionen

52 § Naturvårdsverket ska rapportera till Europeiska kommissionen enligt artikel 24.1 i förordning (EU) nr 1143/2014 och de genomförandeakter som kommissionen antar enligt artikel 24.4 samma förordning.

53 § Havs- och vattenmyndigheten ska i fråga om arter inom myndighetens ansvarsområde förse Naturvårdsverket med den information som verket behöver för att fullgöra rapporteringen enligt 52 §.

54 § Länsstyrelsen ska bistå med de uppgifter som behövs för att den ansvariga myndigheten ska kunna fullgöra sitt ansvar enligt 52 och 53 §§.

55 § Den ansvariga myndigheten får inom sitt ansvarsområde meddela föreskrifter för verkställigheten av 52–54 §§.

De ansvariga myndigheternas föreskrifter

56 § Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten ska ge varandra tillfälle att yttra sig innan de meddelar föreskrifter enligt denna förordning.

Tillsyn

57 § Bestämmelser om tillsyn finns i 26 kap. miljöbalken och 2 kap. 6, 8 och 10 §§ miljötillsynsförordningen (2011:13).

Tillsynsmyndigheten ska utföra de inspektioner som avses i artikel 8.8 i förordning (EU) nr 1143/2014.

Avgifter

58 § Bestämmelser om avgifter finns i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Straff och förverkande

59 § Bestämmelser om straff och förverkande finns i 29 kap. miljöbalken.

Överklagande

60 § Bestämmelser om överklagande finns i 19 kap. 1 § miljöbalken.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2019.

På regeringens vägnar

KAROLINA SKOG

Egon Abresparr
(Miljö- och energidepartementet)